

C.M. Charles, Karen M. Cole

Managementul clasei de elevi Metode și modele

Traducere din limba engleză
de Miruna Andriescu

Cuvânt înainte de Ion-Ovidiu Pânișoară

POLIROM
2026

Cuprins

<i>Poveste din trecut, sau un microcuvânt înainte</i> (Ion-Ovidiu Pânișoară)	7
<i>Prefață</i>	9
Partea întâi ASPECTE FUNDAMENTALE	13
1. Rolul profesorului în managementul clasei	13
2. Diversitatea elevilor și managementul clasei	41
3. Managementul clasei: concepte și termeni	62
4. Evoluția managementului clasei	81
Partea a doua MANAGEMENTUL CLASEI DE ELEVI: MODELE ȘI METODE ...	107
5. Importanța conformării: <i>disciplina reală</i> teoretizată de Ronald Morrish	107
6. Preluarea controlului în clasă: Craig Seganti	131
7. Un început bun: Harry și Rosemary Wong despre prevenirea problemelor de management	155
8. Folosirea timpului în clase: cum îi ajută Fred Jones pe elevi să rămână atenți și să se concentreze	179
9. Puterea alegerii pozitive: concepția lui William Glasser despre învățarea de calitate	205
10. Stimularea comportamentului responsabil: opiniile lui Marvin Marshall despre motivație și despre alegerile elevilor	230
11. Lucrul alături de elevi: disciplina reciproc avantajoasă a lui Spencer Kagan	257
12. Intervenții și sprijin în favoarea comportamentului pozitiv: o abordare bazată pe date și dovezi a managementului comportamental la nivelul întregii școli	280
13. Managementul clasei pentru elevii cu dificultăți în materie de învățare și de comportament	306
14. Urmărirea cu asiduitate a excelenței personale în managementul clasei	327
<i>Glosar</i>	339
<i>Referințe bibliografice</i>	353
<i>Index de nume</i>	361
<i>Index tematic</i>	363

Întrebări fundamentale în managementul clasei

Când începeți să reflectați la managementul clasei, poate fi surprinzător să realizați că toți profesorii pe care i-ați avut de-a lungul vieții au petrecut un anumit timp gândindu-se cum să gestioneze cel mai bine comportamentele și cum să încurajeze învățarea. Managementul clasei poate fi uneori „invizibil” pentru elevi; cu alte cuvinte, este o parte atât de comună și frecventă a interacțiunilor din cadrul clasei, încât elevii adesea nici nu-și dau seama de cât de mult timp, de câtă reflecție și pregătire este nevoie pentru a încuraja și menține un comportament adecvat al elevilor.

Pe măsură ce citiți acest text, veți începe să găsiți răspunsuri la unele întrebări fundamentale despre managementul clasei.

- Care este scopul managementului clasei de elevi?
- Care sunt, în ceea ce mă privește, solicitările de ordin legal, profesional și etic pe care le presupune managementul eficient?
- Ce fel de atitudine/abordare a managementului clasei îmi va fi cea mai utilă?
- La ce fel de comportamente ar trebui să mă aștept de la elevii mei?
- Ce înseamnă comportamentele inadecvate ale clasei de elevi?
- De ce apar comportamentele inadecvate și cum influențează acestea predarea și învățarea?
- Care sunt lucrurile cele mai eficiente pe care le pot face pentru a preveni sau reduce probabilitatea comportamentelor inadecvate?
- Care sunt lucrurile cele mai eficiente pe care le pot face pentru a redirecționa în mod blând și eficient comportamentele inadecvate?
- Care sunt lucrurile cele mai eficiente pe care le pot face pentru a susține comportamentul adecvat și dezvoltarea socio-emoțională la orele mele?

Este interesant că răspunsurile dumneavoastră la aceste întrebări probabil vor evolua de-a lungul carierei dumneavoastră. Pe măsură ce dobândeți experiență, vă veți da seama că răspunsul vostru la fiecare întrebare este influențat de numeroși factori. Aceste răspunsuri vor fi influențate de vârsta și personalitatea elevilor, de locul și structura demografică a colectivului școlii și a clasei de elevi, de standardele pe care vă așteptați să le îndeplinească elevii, de liderii administrativi cu care colaborați și de mulți alți factori.

Capitolele următoare vă vor ajuta să explorați aceste întrebări fundamentale și să începeți să vă articulați propriile răspunsuri. Vom examina întrebările din diverse puncte de vedere, vom analiza informații și recomandări ale experților în domeniul managementului clasei. În această carte sunt prezentate o mare diversitate de sisteme de convingeri; nu uitați că unele recomandări pe care le veți găsi în capitolele ulterioare vă pot contrazice propriile sisteme fundamentale de convingeri și chiar sfaturile altor teoreticieni și experți în managementul clasei. Va fi important să vă analizați atent propriile sisteme de convingeri și contextul predării/școlii dumneavoastră când veți lua decizii privind răspunsurile la întrebările fundamentale; nu uitați: chiar dacă găsiți în cartea aceasta idei cu care nu sunteți nicidecum de acord, veți deveni un manager mai bun deoarece ați analizat fiecare idee și ați hotărât dumneavoastră înșivă dacă să o adoptați sau nu.

SĂ ANALIZĂM UN GHID DE PLANIFICARE PENTRU ELABORAREA UNUI SISTEM PERSONALIZAT DE MANAGEMENT AL CLASEI

Asemenea tuturor profesorilor, veți avea nevoie de un sistem de management care să vă ofere rezultate bune pentru dumneavoastră și elevi. S-ar putea să vă dați seama că adoptați din toată inima o abordare deja elaborată, oferită de una dintre diversele autorități din domeniul managementului clasei de elevi. Totuși, e mai probabil să observați că niciuna dintre abordări nu satisface pe deplin necesitățile dumneavoastră și pe cele ale elevilor.

Dacă nu găsiți un sistem care să vi se potrivească, vă puteți elabora singuri unul, folosind părți ale altor modele sau dezvoltându-vă propriile strategii. Cartea aceasta vă oferă indicații sub forma unui ghid de planificare pe care îl veți vedea în curând. Capitolele ei conțin informațiile necesare pentru completarea ghidului. Cu siguranță veți găsi în capitolele ulterioare multe informații cu care veți fi de acord și altele în care nu vă veți regăsi. Ghidul prezentat aici vă va ajuta să alegeți, să modificați și să reorganizați tacticile, pentru a alinia totul cu necesitățile elevilor, cu sistemele dumneavoastră de convingeri și cu așteptările și strategiile școlii.

Este foarte indicat să țineți un jurnal, în format electronic sau pe hârtie, pe măsură ce vă elaborați ghidul de planificare. Faceți însemnări în jurnal care să corespundă subiectelor din ghid. Lăsați loc pentru notițe. Când întâlniți informații care vă plac despre diverse subiecte, notați-le sub titlul adecvat. După ce vă veți încheia studiile, jurnalul va conține informațiile de care aveți nevoie ca să vă alcătuiți un sistem personalizat de disciplină. Apoi va trebui doar să organizați informațiile respective în conformitate cu întrebările din documentul cu privire la planificare.

Ghidul și conținuturile sale

Iată câteva subiecte de care să țineți cont când alcătuiți o abordare personalizată a managementului clasei. Lucrarea de față vă va oferi cele necesare pentru îndeplinirea acestei sarcini. Pe măsură ce citiți capitolele următoare, vă rog să consultați acest ghid și să faceți însemnări în jurnal, analizând elementele de mai jos:

Subiectul 1: Filosofia mea privind managementul clasei de elevi

- Cum definesc eu managementul clasei de elevi?
- Cum vreau să arate și ce vreau să inspire clasa mea de elevi din punctul de vedere al comportamentului? Ce aspecte ale funcționării clasei sunt cele mai importante pentru mine?
- Care sunt principalele mele responsabilități asociate cu managementul clasei?
- Care sunt principalele responsabilități ale elevilor mei în privința comportamentului și managementului clasei?

Subiectul 2: Teoria mea privind managementul clasei de elevi

- Care sunt componentele necesare ale unui sistem de management al clasei de elevi?
- Care este scopul fiecărei componente?

Subiectul 3: Atitudinea profesională și etică de care voi da dovadă

- Cum voi face față obligațiilor legale, profesionale și etice asociate cu managementul clasei de elevi?
- Ce voi face pentru a crea relații pozitive cu elevii, colegii și părinții și tutorii elevilor mei și pentru a promova încrederea?

Subiectul 4: Tipul de comportament pe care îl voi promova și regulile pe care se bazează

- Ce comportamente, în general, voi promova în clasele mele?
- Ce reguli specifice voi folosi pentru a ghida comportamentul elevilor?
- Ce proceduri (rutine) vreau să folosesc pentru a gestiona complexitatea zilei de școală?

Subiectul 5: Ce măsuri proactive voi lua pentru a preveni sau a reduce comportamentele inadecvate?

- Ce pași voi face pentru a preveni sau limita cauzele cunoscute ale comportamentelor inadecvate care mi-ar putea influența clasele de elevi?

Subiectul 6: Cum voi sprijini eforturile elevilor mei de a participa și de a persevera?

- Cum voi vorbi și cum voi interacționa cu elevii mei?
- Cum mă voi asigura că elevii știu ce se așteaptă de la ei?
- Pe ce tipuri de activități voi pune accent în procesul predării?
- Cum îi voi implica activ pe elevi în timp ce le dau instrucțiuni?
- Cum îi voi monitoriza și ajuta pe elevi în timp ce lucrează independent?
- Cum îmi voi folosi carisma personală pentru a le influența comportamentul?
- Cum îmi voi folosi limbajul corporal pentru a le influența comportamentul?
- Cum îi voi influența pe elevi astfel încât lucreze foarte bine?

Subiectul 7: Cum îi voi redirecționa pe elevi când au comportamente inadecvate?

- Cum voi folosi influența și tacticile pozitive care mențin demnitatea personală a elevilor?
- Cum voi pune capăt comportamentelor inadecvate și-i voi ajuta pe elevi să revină de bunăvoie la comportamente adecvate?
- Cum voi gestiona comportamentele inadecvate minore, de exemplu vorbitul sau distragerea atenției altor elevi?
- Cum voi gestiona comportamente inadecvate mai problematice, precum lipsa de respect și apatia?

- Cum voi gestiona refuzul elevilor de a da curs indicațiilor sau de a lucra la un nivel acceptabil?

Subiectul 8: Cum și când voi comunica abordarea mea privind managementul clasei elevilor conducerii școlii și părinților/tutorilor elevilor?

- Cum și când voi comunica elevilor planul meu de management al clasei?
- Cum și când voi comunica directorului/conducerii școlii planul meu de management al clasei?
- Cum și când voi căuta sprijinul conducerii școlii?
- Cum și când voi comunica planul meu părinților/tutorilor elevilor?
- Cum voi cere ajutor familiilor/părinților elevilor?

MANAGEMENTUL CLASEI DE ELEVI ESTE O ACTIVITATE COMPLEXĂ: CINCI STĂRI DE FAPT

Clasele de elevi sunt realități complexe. Profesorii nu trebuie doar să predea conținuturi și aptitudini, ci și să monitorizeze înțelegerea de către elevi a respectivelor conținuturi și atitudini, să ofere feedback și să reia predarea atunci când elevii nu ajung la rezultatul dorit. Trebuie să identifice diversele necesități de învățare și sociale ale elevilor și să vină în întâmpinarea lor. Mai mult, trebuie să satisfacă așteptările administratorilor locali ai școlii lor, să respecte politicile locale, statale și federale (în SUA) și să comunice eficient cu elevii, colegii, membrii comunității și nu numai. Și, pe lângă toate aceste responsabilități (plus altele!), profesorii trebuie să preîntâmpine comportamentele inadecvate și să le gestioneze când apar. Nu este de mirare că e atât de greu să predai.

Iată o veste bună: mulți elevi se comportă civilizată de cele mai multe ori. Iată și vestea proastă: unii nu fac asta și pot avea efecte negative importante atât asupra profesorilor (gândiți-vă la stres), cât și asupra altor elevi (le distrag atenția). Când vă pregătiți să satisfaceți necesitățile ambelor tipuri de elevi, primul pas este să recunoașteți unele stări de fapt importante ale managementului clasei de elevi. Pe măsură ce veți citi această carte, veți decide cum să le gestionați cel mai bine.

Prima stare de fapt

Toți elevii au comportamente inadecvate la un moment dat; frecvența și gravitatea acestora pot varia mult de la un elev la altul, de la un grup la altul și de la o clasă la alta.

Înainte să devină profesori, mulți oameni cu preocupări educaționale își fac o imagine mentală despre cum va fi când vor avea propria clasă de elevi. Adesea, aceste fantezii includ imaginile unor elevi entuziasmați, implicați, activități creative, administratori și părinți încântați și ZERO probleme comportamentale. Este important să știți însă că și cei mai buni manageri ai claselor de elevi se confruntă cu elevi cu comportamente inadecvate; provocările managementului nu pot fi evitate pe de-a-ntregul în sala de clasă.

Realitatea este că, deși mulți elevi se comportă adecvat în cea mai mare parte a timpului, toți elevii tind să aibă un moment prost, o zi sau o săptămână proastă când sunt la școală. Sunt și ei oameni, au apucături, defecte și metehne ca noi toți. Și, din păcate, câțiva elevi vor avea comportamente inadecvate atât de des și/sau atât de grave încât să aibă o influență negativă asupra lor înșiși, a colegilor, profesorilor, părinților și societății – care depinde de educația lor în calitate de cetățeni. Profesorii trebuie să recunoască realitatea că purtarea elevilor tinde să prezinte perturbări – de la unele ușoare la unele grave – de-a lungul carierei lor. Totuși, prin reflecție, consecvență și planificare atentă, amploarea și frecvența comportamentelor perturbatoare pot fi diminuate.

A doua stare de fapt

Ca să aibă succes în predare, profesorii trebuie să învețe să promoveze comportamentul responsabil în clasă.

Trebuie să vă propuneți să aflați, printr-o combinație de studiu și experiență, cum să-i îndrumați și să-i sprijiniți pe elevi așa încât să se comporte productiv, politicos și respectuos, chiar și atunci când poate nu sunt dispuși să o facă. Până când profesorii nu vor dobândi aptitudinile de management al clasei de elevi, nu vor preda la nivelul potențialului lor deplin și chiar și elevii care vor să învețe la orele lor vor întâmpina probleme.

A treia stare de fapt

Stimularea comportamentului responsabil va fi probabil cea mai mare dificultate cu care vă veți confrunța în activitatea didactică.

În cele din urmă, succesul dumneavoastră și binele elevilor depind de capacitatea dumneavoastră de a gestiona clasa. În general, lecțiile cele mai creative și mai atractive sunt sortite eșecului, dacă nu se desfășoară într-un mediu care să garanteze că elevii știu ce și cum să facă și în care interacțiunile cooperante, respectuoase sunt așteptate, încurajate și scoase în evidență. Dacă nu aveți talente excepționale înnăscute, vă veți da seama că e nevoie de muncă pentru a cultiva abilitățile care promovează comportamente adecvate în clasă. În această carte sunt prezentate multe strategii de management al clasei de elevi, pe care le puteți folosi pe măsură ce vă elaborați un sistem eficient.

A patra stare de fapt

Elevii care își dezvoltă comportamente responsabile vor avea un mare avantaj în viață.

Majoritatea oamenilor nu ajung să-și realizeze potențialul dacă nu se comportă responsabil. Deși este adevărat că unii ar prefera să fie altfel, conformarea față de așteptările de bază ale societății privind modul în care ne comportăm ne poate netezi calea în școală, la locul de muncă și în relațiile cu ceilalți. Oamenii care recunosc nevoia de a coopera, de a comunica eficient și de a exercita autocontrol sunt adesea cei a căror

companie e căutată; lecțiile de viață pe care elevii și le însușesc pe măsură ce internalizează comportamente adecvate în sala de clasă pot avea un rol esențial, deoarece alcătuiesc fundamentul unor interacțiuni de succes ca adulți.

A cincea stare de fapt

Trebuie să-i învățați pe mulți elevi să se comporte responsabil.

De fapt, trebuie să-i învățați pe elevi, în mai mică sau mai mare măsură, cum să se poarte, cum să aibă succes și chiar cum să se facă plăcuți, toate acestea fiind foarte importante pentru o viață de calitate. În ceea ce privește deprinderea comportamentelor adecvate, unii elevi primesc doar la școală ajutorul de care au nevoie, primind prea puțin sprijin de acasă sau din cadrul comunității. Când vorbim acum cu profesorii, aflăm că adesea întâlnesc elevi care nu au beneficiat de managementul consecvent al comportamentului acasă și care nu au aptitudini de automanagement; în astfel de cazuri, profesorii pot considera managementul clasei de elevi extrem de dificil. Din fericire, noi și profesorii cu care am stat de vorbă am avut mare succes – prin predare răbdătoare și consecventă – în a-i ajuta pe elevi să învețe să se încadreze în așteptările privind comportamentul în clasă. Așadar, chiar dacă elevii nu știu de la bun început cum și de ce să se comporte adecvat la orele dumneavoastră, își pot cultiva și motivația, și aptitudinile astfel încât să devină bine-crescuți, cooperanți, agreabili. Chiar dacă ghidarea lor în această direcție poate fi dificilă (și uneori frustrantă), nu-i așa că e entuziasmant să vă gândiți că îi puteți ajuta să-și consolideze un ansamblu de aptitudini atât de important?

CARE SUNT PRINCIPALELE OBIECTIVE ALE MANAGEMENTULUI CLASEI DE ELEVI?

Acum, că aveți idee în ce direcție vă îndreptați în ceea ce privește învățarea despre managementul clasei de elevi, să vorbim despre motivul pentru care avem nevoie de un management eficient al clasei de elevi și ni-l dorim în primul rând.

Iată rezultatele pe care le așteaptă în general profesorii și administratorii de la implementarea eficientă a sistemelor de management al clasei de elevi:

- În primul rând, managementul eficient al clasei menține un mediu sigur și pozitiv în care poate avea loc un proces de predare și învățare de mare calitate.
- În al doilea rând, managementul eficient al clasei promovează politețea și comportamentul responsabil în interacțiunile din clasă.
 - În al treilea rând, managementul eficient al clasei îi ajută pe elevi să-și dezvolte și să-și folosească motivația interioară și autocontrolul permanent.

Vă puteți gândi și la alte obiective? Notați-le în ghidul pentru planificare.

Pentru că ar trebui să folosiți managementul eficient al clasei de elevi pentru a atinge aceste trei obiective, probabil v-ar plăcea să știți cum să vă pregătiți în acest scop. Din fericire, planul se află chiar în următoarea secțiune a acestui